

Katedra Bezpieczeństwa Powszechnego
Instytut Bezpieczeństwa Państwa
Wydział Bezpieczeństwa Narodowego
Akademia Sztuki Wojennej

RECENZJA

ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Pana mgr. Patryka SZCZEPKOWSKIEGO

na temat:

Koncepcja monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji w mediach społecznościowych

napisanej pod kierunkiem naukowym Promotora,

Pana prof. dr. hab. Bogusława JAGUSIAKA

przy wsparciu Promotora pomocniczego,

Pana dr. inż. Romualda HOFFMANNĄ, prof. WAT

w Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania

Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie

Podstawa opracowania recenzji

Uchwała Rady Dyscypliny Naukowej „Nauki o Bezpieczeństwie” Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie nr 108/RDN NoB/2024 z dnia 30 października 2024 r.

W postępowaniu w sprawie nadania stopnia naukowego doktora w dziedzinie:

nauk społecznych

W dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie

Forma rozprawy: praca pisemna

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust.

2. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2024 r.

poz. 1571, 1871, 1897) dotyczącej przedmiotu rozprawy:

1. **Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia oryginalnego rozwiązania problemu naukowego (ocena + uzasadnienie)**

Recenzowana rozprawa doktorska **spełnia wymogi oryginalnego rozwiązania problemu naukowego, ponieważ przedstawia koncepcję istotną z punktu widzenia aktualnych wyzwań i zagrożeń w środowisku bezpieczeństwa, tj. ważną inicjatywę w naukach o bezpieczeństwie**, w szczególności w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa informacyjnego. Informacja to podstawa – brzmiące banalnie stwierdzenie ma wielką moc, co poświadcza, jak manipulacją nią potrafi wpłynąć na bieg wydarzeń. Monitorowanie i przeciwdziałanie dezinformacji w mediach społecznościowych stanowi niejako priorytet w mitygowaniu ryzyk w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa. Dysertacja wskazuje również stan niewiedzy w naukach o bezpieczeństwie w zakresie określonym tytułem, w pewnych obszarach, których zaniedbanie może prowadzić do chaosu. Powyższa ocena wynika zasadniczo z dogłębnej analizy aktualnej sytuacji oraz wskazywanych uzasadnionych postulatów ukierunkowanych na bardziej efektywną walkę z dezinformacją, która – przy prężnie rozwijających się technologiach – zyskuje nieakceptowalny poziom.

Biorąc pod uwagę powyższe, za zasadne uznać należy podjęcie wysiłku badawczego przez Pana mgr. Patryka SZCZEPKOWSKIEGO (Doktoranta), skutkującego opracowaniem rozprawy doktorskiej nt. *Koncepcja monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji w mediach społecznościowych*, napisanej pod kierunkiem naukowym Promotora, Pana prof. dr. hab. Bogusława JAGUSIAKA, przy wsparciu Promotora pomocniczego, Pana dr. Romualda HOFFMANNNA, prof. WAT. Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska **stanowi indywidualny dorobek jej Autora, mieszczący się w ramach nauk o bezpieczeństwie**. Dysertacja Pana mgr. Patryka SZCZEPKOWSKIEGO nt. *Koncepcja monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji w mediach społecznościowych* **odpowiada warunkom określonym w przepisach powszechnie obowiązującego prawa o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a tym samym spełnia wymogi rozprawy doktorskiej oraz może być przedmiotem publicznej obrony**.

2. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia rozwiązania w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej (*ocena + uzasadnienie*)

Przedłożona do recenzji rozprawa traktuje o ponadczasowym – ważnym i aktualnym – znaczeniu informacji. XXI wiek przyniósł prężny rozwój globalizacji, wespół ze zintensyfikowanym postępowaniem w świecie techniki i technologii. Namacalnym tego wyrazem był i jest znaczący rozwój narzędzi komunikacyjnych, służących do przesyłania danych na szeroką skalę. Informacja fałszywa, mylna oraz złośliwa z pewnym prawdopodobieństwem stanowią zagrożenie, gdyż mogą wprowadzać w błąd, wpływać na podejmowanie decyzji lub nakłaniać do określonego działania. Ostatni rodzaj to informacja, która nie może być zweryfikowana przy obecnych możliwościach technologicznych i poznawczych. W kontekście mediów społecznościowych, gdzie przepływ informacji jest nieustanny i płynny, weryfikacja może być problematyczna. W szczególności przy pojawieniu się nowej informacji wymagającej czasu oraz odpowiednich źródeł, które nie zawsze są dostępne. Przykładem nieweryfikowalnej informacji są opinie autora na temat jakiejś sytuacji.

W świetle powyższego szczególnym zagrożeniem, a zarazem wyzwaniem XXI wieku w aspekcie dzielenia się informacjami stała się dezinformacja. Wielu światowych graczy, z przedstawicielami Kremla na czele, od lat uczyniło ją narzędziem w rozgrywaniu politycznych oponentów, poprzez „broń ponadczasową”, tj. bezpośredni wpływ na społeczeństwo, polaryzację na tym gruncie i wprowadzanie chaosu, który utrudnia zarządzanie państwem, ale i hamuje jego rozwój.

Tocząca się aktualnie walka – czy to w polityce, czy na gruncie biznesowym, opiera się na sztuce zdobywania informacji. Najlepiej, jeśli będzie ona hołdowała uniwersalnej i ponadczasowej idei wywiadowczej, tj. będzie wyprzedzająca. Należy mieć na uwadze, że walka ta wyraża się również przekazywaniem informacji do użytkowników. Walka jest nieunikniona a zakłócony proces nadawca-odbiorca poprzez odpowiednio przygotowaną i przekazaną informację może doprowadzić do chaosu informacyjnego, polaryzacji społeczeństwa, zachwiania wiarygodności władz w oczach obywateli, dalej: do zachwiania bezpieczeństwa nie tylko obywateli, ale i państwa. Stąd kluczową rolę odgrywa w dzisiejszym z informatyzowanym i zdigitalizowanym świecie kwestia priorytetowa – możliwie najbardziej efektywny sposób na monitorowanie i przeciwdziałanie fałszywym informacjom (dezinformacji). Autor recenzowanej dysertacji wziął za cel wypełnienie luki związanej z monitorowaniem i przeciwdziałaniem dezinformacji występującej w mediach

społecznościowych. W toku procesu badawczego skupił swoje wysiłki przede wszystkim na informacji, którą użytkownicy otrzymują oraz badaniem jej prawdziwości. Prezentowane podejście może przyczynić się do zwiększenia świadomości i „włączenia” krytycznego myślenia przez użytkowników. Uczulenie odbiorców, przy pomocy opracowanej koncepcji, będzie także pozytywnie wpływało na bezpieczeństwo informacyjne, poprzez zwiększenie odporności społecznej, a tym samym zredukowanie występowania dezinformacji i jej negatywnych skutków. Doktorant, poprzez opracowanie koncepcji monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji dąży do wsparcia społeczeństwa i państwa w usprawnieniu procesu weryfikacji informacji. Wiarygodność ujawnianych informacji stanowi bowiem fundament właściwej komunikacji.

Powyższe pozwala na przyjęcie, że **ww. stwierdzenia dotyczą w całej rozciągłości spełnienia rozwiązania w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze społecznej.**

Reasumując, stwierdzam, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska **spełnia wymagania przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897), dotyczącej przedmiotu niniejszej rozprawy.**

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897), dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej:

1. **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** ogólnej wiedzy teoretycznej Kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach. Ocena wiedzy teoretycznej Kandydata na podstawie treści pracy (*ocena + uzasadnienie*)

Pan mgr. inż. Patryk SZCZEPKOWSKI **posiada ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie naukowej nauk o bezpieczeństwie.** Doktorant wie i rozumie, że bezpieczeństwo ogółu w dużej mierze zależy od braku zagrożeń w sferze bezpieczeństwa jednostki, zbiorowego, lokalnego, wewnętrznego, regionalnego, a w końcu globalnego.

Bowiem wszystkie z wymienionych – bez względu na przyjęte kryterium podziału – są mocno zagrożone wykorzystaniem przeciwko człowiekowi, społeczności, ludzkości, czegoś ogólnodostępnego, jak informacja.

Informacja to podstawa – steruje naszymi zachowaniami w skali mikro i makro (i jako ludzi, i jako państwa). Na świecie nie rządzi ten, kto ma wiedzę.

W miarę zyskiwania popularności mediów społecznościowych zauważalny stał się problem wszechobecnej informacji, co otwiera wiele możliwości, ale i niesie za sobą wiele zagrożeń. Doktorant, na kanwie analizy i oceny dotychczasowej sytuacji, dostrzega ogromny wpływ mediów społecznościowych na postrzeganie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji. Skutki wykorzystania platform w sposób bardzo przejrzysty i wystarczający przedstawił w podrozdziale 3.2. Historia dezinformacji (a nie, jak błędnie przywołuje na s. 5 – 3.4.). Co istotne, zauważa, że czynnik ten wymaga odpowiedniej uwagi.

Drugi rozdział rozprawy Doktorant poświęcił zagadnieniu bezpieczeństwa informacyjnego. Podkreślił znaczenie dynamiki rozwoju technologii w zwiększonej ilości informacji docierającej do pojedynczego człowieka. Swoje rozważania uzupełnił tematyką kultury bezpieczeństwa i jej znaczenia dla bezpieczeństwa informacyjnego, poprzez ukazanie podziału na elementy składowe, a wśród nich m.in. kulturę informacji, ekologię informacji, wychowanie do informacji. To pokazuje, jak swobodnie Doktorant porusza się w przedmiotowym obszarze, co podkreśla **ugruntowaną wiedzę ogólną oraz wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie ww.**

2. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Umiejętność ta zawiera się w kilku kompetencjach, których oceny zawarte są poniżej:

- **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** umiejętności prawidłowego dostrzegania i identyfikowania problemu naukowego i uzasadniania jego istnienia (*ocena + uzasadnienie*)

Doktorant **posiada umiejętność prawidłowego dostrzegania i identyfikowania problemu naukowego i uzasadniania jego istnienia**, bowiem zbadał w jaki sposób bezpieczeństwo informacyjne państwa jest narażone na dezinformację występującą w mediach społecznościowych. Rozwiązanie zasadniczego problemu badawczego, ze względu na jego złożoność, wymagało jego konkretyzacji, tzn. uściślenia, poprzez rozpatrzenie wielu innych związanych z nim kwestii. W toku prowadzonych badań Kandydat sformułował szczegółowe problemy badawcze, których rozwiązanie stanowiło drogę do rozwiązania problemu głównego.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że identyfikacji problemu naukowego towarzyszy uwzględnienie kontekstu aktualnych zmian w środowisku bezpieczeństwa państwa. Tak ukierunkowane podejście pozwala na postrzeganie problemu naukowego, istotnego z punktu widzenia Doktoranta, w świetle toczących się zmian w ramach ewoluujących wyzwań i zagrożeń wynikających z zawrotnego rozwoju techniki i technologii (choćby z obszaru sztucznej inteligencji).

Deinformacja w mediach społecznościowych, ochrona użytkowników oraz zapewnienie bezpieczeństwa informacyjnego państwa, w dobie wyzwań związanych z cyfrową komunikacją jawią się jako arcyważne zagadnienia badawcze. Występowanie zakłóceń w przekazie pomiędzy nadawcą a odbiorcą, z towarzyszącym intencjonalnym skierowaniem uwagi tego drugiego na konkretne zagadnienie stanowi jedno z ważniejszych wyzwań w przestrzeni informacyjnej. Jak słusznie wskazuje, problem z dezinformacją w mediach społecznościowych spowodowany jest między innymi przez nadmierną ilość informacji. Niemniej istotna wydaje się trudność w rozpoznaniu zjawiska.

- **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** znajomości metod badawczych i umiejętności prawidłowego ich doboru i zastosowania (zrealizowania). *(ocena + uzasadnienie)*

Doktorant **posiada znajomość metod badawczych, a także związanych z tym technik oraz wykorzystanych narzędzi badawczych**. Dzięki temu proces badawczy został przeprowadzony w sposób prawidłowy, nie budzący większych zastrzeżeń. Analiza i ocena metodologicznych aspektów przedłożonej do recenzji rozprawy pozwala ponadto na stwierdzenie, iż w procesie badawczym wykorzystano adekwatną literaturę dotyczącą badań bezpieczeństwa oraz poruszanej problematyki. Materiały źródłowe są zróżnicowane, co pozwala na stwierdzenie, że literatura tematu została poddana wystarczającej eksploracji. Podsumowując proces badawczy, ze wskazaniem na jego wiodące składowe, należy uznać, iż sformułowane w ramach metodologii problemy badawcze zostały rozwiązane, bowiem odpowiedziano na dedykowane temu pytania pomocnicze/ szczegółowe. Powyższe pozwoliło na osiągnięcie celu głównego. Na wyeksponowanie w tym miejscu zasługuje połączenie przez Kandydata do stopnia doktora aspektów logiki formalnej oraz nieformalnej. Dzięki wykorzystaniu diagramu argumentu, możliwe było przedstawienie sposobu wnioskowania w postaci grafu, przy pomocy którego, wykorzystując zarówno schematy Waltona (załącznik

nr 2), jak i rachunek zdań (metoda zero-jedynkowa), Doktorant mógł oszacować prawdopodobieństwo prawdziwości wypowiedzi. Z kolei przy wykorzystaniu BPMN 2.0 (ang. *Business Process Model and Notation*), Autor utworzył proces obejmujący trzy komponenty: użytkowników, organizacje i odpowiednie służby (Policja, Prokuratura itp.). Niewątpliwie wartość dodaną dysertacji stanowi wykorzystanie narzędzia VOSviewer, które posłużyło Doktorantowi do przeprowadzenia analizy literatury, przy skoncentrowaniu na słowach kluczowych publikacji naukowych oraz wykorzystanie metody kwestionariusza ankiety, w celu zbadania opinii społeczeństwa na temat dezinformacji w mediach społecznościowych.

Czwarty rozdział Doktorant poświęcił badaniom metodą sondażu diagnostycznego techniką ankietowania z wykorzystaniem jako narzędzia kwestionariusza ankiety. W tym celu wykorzystał klasyczną ścieżkę wnioskowania. Badaniu wspomógł nieparametryczny test statystyczny χ , a także wskaźnik V Cramera, współczynnik kontyngencji C Pearsona i skorygowany współczynnik kontyngencji C Pearsona. Ankieta obejmowała próbkę 1000 ankietowanych, reprezentatywnych ze względu na wiek, płeć i miejsce zamieszkania. Kwestionariusz ankiety został podzielony na trzy części: począwszy od mediów społecznościowych, przez dezinformację po bezpieczeństwo informacyjne państwa.

Piąty rozdział obejmuje koncepcje monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji. W początkowej części Doktorant przeprowadził analizę porównawczą istniejących sposobów przeciwdziałania dezinformacji takich jak GDI (*Global Disinformation 9 10 11 Index*), RESIST oraz metody SIFT, w celu wskazania podobieństw i różnic względem koncepcji monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji. Następnie opisał założenia i przedstawił koncepcje, wyróżniającą trzy kategorie: użytkowników, organizację i odpowiednie służby. Na koniec przeprowadził analizę wypowiedzi przy wykorzystaniu podprocesu weryfikacji wypowiedzi, uwzględniającego logikę nieformalną (schematy Waltona) oraz logikę formalną (metodę zero-jedynkową). W rozdziale szóstym Kandydat do stopnia doktora wykorzystał analizę SWOT.

Z tych względów dysertacja jest bogata w ciekawe metody badawcze, które pozwoliły Kandydatowi do stopnia doktora na przeprowadzenie wnikliwego procesu badawczego.

- **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** umiejętności dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań (*ocena + uzasadnienie*)

Ostatni rozdział Kandydat do stopnia doktora poświęcił na ocenę możliwości implementacji opracowanej koncepcji. Do tego celu **wykorzystał analizę SWOT, co pozwoliło mu ujawnić mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wynikające z implementacji opracowanej koncepcji w rzeczywistym środowisku.** Nie zabrakło też

wskazania obszarów i kierunków dalszego rozwijania koncepcji. Do obszarów, które zasługują na uwagę, zaliczono: politykę, zdrowie, edukację i media. Na końcu rozdziału Doktorant zaproponował kierunki dalszych badań, wskazując, że jest jeszcze wiele do zrobienia.

Należy uznać, iż wyniki przeprowadzonych badań zostały ujęte w sposób prawidłowy, a i zostały przedstawione w sposób przejrzysty i poprawnie uargumentowany. Doktoranta cechuje umiejętność dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań własnych, czego potwierdzeniem zdają się być treści przedłożonej do recenzji rozprawy. Ponadto, wskazują one na posiadane przez Doktoranta umiejętności: uogólniania wyników badań własnych, stawianie pytań, zobiektywizowanej oceny uzyskanych w toku badań własnych wyników, jednoznaczności w formułowaniu tych wyników oraz logicznego powiązania wyników badań własnych z rezultatami badań innych naukowców.

- **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** poprawnego sformułowania sprawozdania z wyników badań w sferze formy i treści (*ocena + uzasadnienie*)

Doktorant **posiada umiejętność poprawnego formułowania sprawozdania z badań zarówno w sferze formy, jak i treści**. Tak sformułowana opinia poparta jest dostrzeżeniem właściwie uzasadnianych autorskich twierdzeń. Mimo iż język składa się w komunikatywnego stwierdzenia, nie stoi on na najwyższym naukowym poziomie. Piszącemu nie udało się także uniknąć pewnych błędów językowych w sferze szyku czy stylu, a także dostrzegalne są błędy interpunkcyjne oraz – relatywnie często - powtórzenia. Przeszkadzają, jednakże nie zaburzają odbioru treści pracy i przekazu płynącego z zachowanego logicznego układu pracy w zakresie przyczynowo-skutkowym.

- **Ocena stopnia oryginalności uzyskanych wyników** (*ocena + uzasadnienie*)

W opinii recenzenta, **stopień oryginalności uzyskanych przez Doktoranta wyników badań należy określić jako znaczny**. Opracowana koncepcja monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji ukazuje możliwość wykorzystania logiki formalnej i nieformalnej do rozpoznawania dezinformacji. Stanowi ona innowacyjne podejście do problemu przeciwdziałania dezinformacji w mediach społecznościowych. Kluczowym elementem, jaki koncepcja wniesie do dziedziny nauk społecznych (dyscypliny nauk o bezpieczeństwie), jest schemat postępowania w wykrywaniu dezinformacji. Schemat ten może być wdrożony zarówno w tradycyjny sposób, tj. przy udziale człowieka, jak i z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

- **Ocena wartości naukowej i praktycznej uzyskanych wyników** (*ocena + uzasadnienie*)

Problematyka odzwierciedlona tytułem recenzowanej rozprawy doktorskiej jest **bardzo aktualna i ważna**, a przy tym spójna z dotychczasowymi osiągnięciami Badacza, zaliczającego swój dorobek do nauk o bezpieczeństwie, co sprawia, że **dzięki posiadanym walorom cechuje ją wysoki poziom w wymiarze poznawczym i utylitarnym**. W kontekście przedstawionych dotychczas wniosków z analiz i ocen wyników badań Doktoranta za znaczący dla sfery naukowej i praktycznej należy uznać podjęty przez ww. problem naukowy odzwierciedlony tytułem dysertacji. W trakcie procesu badawczego Kandydat do stopnia doktora zastosował metodę sondażu diagnostycznego techniką ankietowania z wykorzystaniem jako narzędzia po kwestionariusza ankiety. Ten zabieg pozwolił na zidentyfikowanie nowych luk badawczych, w tym potrzebę opracowania narzędzia do przeciwdziałania dezinformacji, lukę związaną z aspektami prawnymi dotyczącymi zjawiska dezinformacji, potrzeba poprawy jakości dziennikarstwa w przestrzeni informacyjnej oraz poprawy jakości edukacji. Należy zauważyć, że rozprawa może okazać się cenna dla badaczy zajmujących się bezpieczeństwem, zwłaszcza w jego informacyjnym wymiarze.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska spełnia wymagania przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897), dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wątpliwości, które należy rozstrzygnąć w toku obrony rozprawy doktorskiej.

Analizując treści recenzowanej rozprawy oraz przedstawione propozycje, można zadać kilka pytań / podnieść kilka kwestii wątpliwych na obronę rozprawy, tj.:

1. Na stronie 11 pisze Pan: „W dobie rozwoju technologii informacyjnych, globalizacji oraz społeczeństwa informacyjnego rozwój cyfryzacji i informatyzacji państwa przyspiesza, po części spowodowane jest to rozwojem sztucznej inteligencji. W wyniku tego, przetwarzanie informacji stało się nie odłącznym i krytycznym elementem dla państwa czy też infrastruktury krytycznej”. Pomijając niezdarne sformułowanie „przetwarzania informacji jako elementu krytycznego” oraz powtarzające się „krytyczne”... Proszę przybliżyć pojęcie infrastruktury krytycznej i wskazać, czy

w Pańskiej opinii jaka jest relacja IK z państwem? I czy nadal Pan by zastosował określenie „dla państwa czy też infrastruktury krytycznej”?

2. Na tej samej stronie zawarł Pan stwierdzenie: „Problemy związane z informacją nie dotyczą tylko bezpieczeństwa informacyjnego państwa, dotyczą one bowiem użytkowników mediów społecznościowych, niezależnie od wieku, płci czy wykształcenia. Do podmiotów oddziałujących na te środowisko zaliczyć można nie tylko inne państwa, instytucje rządowe, ale też wielkie korporacje jak i użytkowników”. Pomijając niepoprawnie skonstruowane wyrażenie, poprzez użycie błędnej formy rodzaju nijakiego zaimka „te środowisko” (zamiast: „to środowisko”)... A co z organami pozarządowymi? Uważa Pan, że nie mają wpływu? Racjonalnie byłoby wpleść w to zdanie trzy sektory – sektor publiczny (rząd i samorząd), rynkowy (zastąpienie tych niefrasobliwie powtarzanych „korporacji” przedsiębiorcami) oraz pozarządowy.
3. W rozdziale 3 przedstawia Pan statystyki w obszarze dezinformacji, które obejmują l. 2020-2021. I słusznie, taki był czas prowadzenia badań, dobrze, że zostały przyjęte ograniczenia czasowe (mimo braku wyraźnej ich ekspozycji, co rodzi pewien niedosyt w obszarze metodologii). Jak sytuacja wyglądała po 2021 roku? Mamy rok 2025, co przyniósł ten niby krótki, ale w obszarze zmian w przestrzeni informacyjnej długi i intensywny czas rozwoju? Jakie są wyzwania i zagrożenia dnia dzisiejszego?
4. Jakie prognozy przewiduje Pan dla dezinformacji w mediach społecznościowych? Na ile sprawdzi się koncepcja monitorowania i przeciwdziałania zjawisku w mediach społecznościowych?
5. Jak Pan postrzega system bezpieczeństwa narodowego? Skąd idea nawiązania do niego w toku omawiania założeń koncepcji monitorowania i przeciwdziałania (podrozdział 5.1.)? Proszę zdefiniować pojęcie „system bezpieczeństwa narodowego” oraz wskazać podsystem/-y istotne z punktu widzenia przedmiotu badań.
6. Proszę o wskazanie, co zadecydowało, że jako technikę sondażu diagnostycznego Doktorant wybrał ankietowanie a nie wywiady eksperckie oraz przybliżenie kryteriów doboru osób uczestniczących w badaniach prowadzonych na potrzeby recenzowanej rozprawy doktorskiej.

Wniosek końcowy i ocena

Reasumując rozważania dotyczące oceny przedłożonej do recenzji rozprawy doktorskiej, ja, niżej podpisany, stwierdzam, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska opracowana przez Pana **mgr Patryka SZCZEPKOWSKIEGO** pt. *Koncepcja monitorowania i przeciwdziałania dezinformacji w mediach społecznościowych*, napisana pod kierunkiem naukowym Promotora, Pana **prof. dr. hab. Bogusława JAGUSIAKA**, przy wsparciu Promotora pomocniczego, Pana **dr. inż. Romualda HOFFMANN**, **prof. WAT** w Wydziale **Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie** spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r., poz. 1571, 1871, 1897). Całość rozprawy oceniam pozytywnie i wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauk o Bezpieczeństwie o przyjęcie dysertacji do dalszego postępowania kwalifikacyjnego ws. nadania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauki społeczne w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie oraz o dopuszczenie Doktoranta do jej obrony.


